

GEWELD BIJ MIGRANTEN IN KWETSBARE SITUATIES

GEBRUIK BIJ ELKE VORM VAN HUISELIJK GEWELD EN KINDER-MISHANDELING DE MELDCODE!

WAAROM EEN APARTE FACTSHEET OVER MIGRANTEN IN KWETSBARE SITUATIES?

Migranten is de verzamelnaam voor mensen die om verschillende redenen vanuit het buitenland naar Nederland zijn verhuisd om zich hier tijdelijk of permanent te vestigen. Deze factsheet gaat specifiek over migranten in kwetsbare situaties die een verhoogd risico lopen om slachtoffer te worden van huiselijk geweld en waarbij het stoppen van de relatie gevolgen kan hebben voor hun verblijfsrechtelijke situatie.

NB Deze factsheet gaat niet over slachtoffers mensenhandel, daar is een [aparte factsheet](#) over.

Hieronder worden de specifieke kenmerken genoemd van een aantal groepen migranten in kwetsbare situaties – de groepen waar deze factsheet over gaat.

Categorie	Kenmerken
Asielzoekers	Zijn in afwachting van een beslissing op aanvraag voor verblijfsvergunning en verblijven in een asielzoekerscentrum (AZC). COA personeel is getraind in signaleren van huiselijk geweld en zij kunnen ook hulp inschakelen van Veilig Thuis en vrouwenopvang.
Statushouders	Hebben een verblijfsvergunning asiel ontvangen en een woning toegewezen gekregen of verblijven nog in een AZC in afwachting van toewijzing van een woning. Bij statushouders kunnen gezinsleden nareizen in het kader van gezinshereniging. Die gezinsleden krijgen een afhankelijke zelfstandig verblijfsvergunning, zij kunnen eventueel een zelfstandige vergunning aanvragen.
Huwelijksmigranten / Partnermigranten	Wonen bij de partner en hebben van die partner afhankelijke verblijfsvergunning. Pas na 5 jaar kunnen zij een onafhankelijke vergunning krijgen.
Europeanen	Kunnen hier zijn als partnermigrant of hier zijn om werken.
Ongedocumenteerden	Het kan gaan om migranten die illegaal Nederland binnenkwamen, migranten die langer bleven dan hun visum toeliet, afgewezen asielzoekers, of migranten die bleven nadat hun verblijfsrecht op andere gronden was beëindigd. Ze zijn grotendeels onzichtbaar, erg kwetsbaar en afhankelijk van degene die hen onderdak en eten geeft. Als zij in beeld komen bij de overheid lopen zij risico om opgepakt en uitgezet te worden. Daarom zijn ze bang voor contact met formele instanties en kennen hun rechten veelal niet. Ze hebben als slachtoffer van huiselijk geweld op grond van internationale verdragen wel recht op bescherming, medische zorg, hulp en opvang.

FEITEN EN CIJFERS

In Nederland verblijven, naar schatting van het WODC in 2018 tussen de 23.000-58.000 mensen zonder verblijfsvergunning, waarvan een derde vrouw en de helft met een afgewezen asielverzoek. Het aantal slachtoffers huiselijk geweld zonder verblijfsvergunning zou volgens Significant (zie Bronnen) tussen de 70 en 800 per jaar kunnen liggen. Jaarlijks worden zo'n 30-40 slachtoffers van huiselijk geweld zonder verblijfsvergunning opgevangen door opvangorganisaties.

MEER INFORMATIE

Zie de [bronnen](#) en:

- [Folder IND](#) over verblijfsrecht voor slachtoffers van geweld in afhankelijkheidsrelaties:
- Informatie over vrouwenopvang en mannenopvang: www.valente.nl, www.opvangatlas.nl, www.mannenopvang.nl
- Over rechten van mensen zonder verblijfsvergunning: www.basicrights.nl, www.stichtinglos.nl of www.iLegale-vrouw.nl
- Informatie over opvang asielzoekers: www.coa.nl

GEWELD BIJ MIGRANTEN IN KWETSBARE SITUATIES

HUISELIJK GEWELD BIJ MIGRANTEN IN KWETSBARE SITUATIES

Huiselijk geweld is geweld dat wordt gepleegd door iemand uit de huiselijke of familiekring. Het gaat om geweld in een afhankelijkheidsrelatie. Die afhankelijkheid maakt het voor het slachtoffer vaak lastig om het geweld te stoppen of er aan te ontkomen. Bij migranten in kwetsbare situaties is vaak sprake van een vergrote mate van afhankelijkheid, zie onder risicofactoren.

Hulp en opvang voor slachtoffers huiselijk geweld moet, volgens internationaal recht (Istanbul verdrag en Europese richtlijn voor slachtoffers) toegankelijk zijn, onafhankelijk van de verblijfsrechtelijke status.

Huiselijk geweld en daaropvolgende scheiding kan gevolgen hebben voor het verblijfsrecht:

Categorie	Gevolgen voor verblijfsrecht
Statushouders	Vluchtelingen en hun meegereisde gezinsleden houden hun asielstatus ook na scheiding. Nareizende gezinsleden van statushouders kunnen hun afgeleide asielstatus verliezen bij scheiding, tenzij er sprake is van huiselijk geweld.
Huwelijksmigranten/ Partnermigranten	In geval van huiselijk geweld krijgt de afhankelijke partner een tijdelijke vergunning. Die wordt alleen verlengd als terugkeer een risico op mensenrechtenschending in het herkomstland zou betekenen.
Asielzoekers	Als het vluchtverhaal gebonden is aan één van de twee partners, kan in geval van scheiding de andere partner mogelijk geen asielvergunning meer krijgen. Als scheiding leidt tot een risico op mensenrechtenschending, kan dat wel een zelfstandige reden voor een asielvergunning zijn.
Europeanen	EU-burgers kunnen in Nederland blijven als zij, of hun partner, eigen middelen hebben van bestaan of serieus werkzoekend zijn. Na een periode van legaal werk bestaat meestal tijdelijk recht op een uitkering en of opvangvoorzieningen. Voor EU-burgers die slachtoffer zijn van huiselijk geweld bestaat direct recht op opvangvoorzieningen.
Ongedocumenteerden	Ongedocumenteerden kunnen een vergunning krijgen als slachtoffer van huiselijk geweld indien terugkeer een risico op mensenrechtenschending in het herkomstland zou betekenen.

ADVIES/MELDEN

Voor advies, melden en/of doorverwijzing naar opvang en/of andere hulp, bel:

• [Veilig Thuis 0800 20 00](tel:08002000)

Bij acuut gevaar bel **112**

Voor advies over ongedocumenteerden, hun rechten en adviezen over beschikbare hulpverlening, bel:

• [de Stichting LOS 010 74 70 156](tel:0107470156)

ENGELSE VERTALING

Zie hier.

GEWELD BIJ MIGRANTEN IN KWETSBARE SITUATIES

SIGNALEN: HOE KAN IK ZIEN DAT IEMAND SLACHTOFFER IS?

In principe zijn de signalen bij migranten in kwetsbare situaties dezelfde als bij mensen met een Nederlandse achtergrond. Het is echter bij migranten extra belangrijk om goed oog te hebben voor signalen omdat die vaker verborgen blijven. Zeker bij degenen, met name ongedocumenteerden, die geïsoleerd leven, die bang zijn voor instanties en vanuit hun cultuur niet makkelijk open zijn over problemen.

RISICOFACTOREN: WIE HEEFT MEER KANS OM SLACHTOFFER TE ZIJN?

Bij migranten in kwetsbare situaties kan door verschillende omstandigheden sprake zijn van een verhoogd risico op ontstaan en voortbestaan van huiselijk geweld:

- Onzeker verblijfsrecht kan mensen extra afhankelijk maken van partner of familie en kan mensen terughoudend maken om open te zijn naar instanties. Dit geldt extra voor mensen zonder verblijfsrecht.
- Economische en sociaal-maatschappelijke afhankelijkheid kan groot zijn als men financieel niet onafhankelijk is, laagopgeleid is en/of de taal niet spreekt.
- Culturele aspecten kunnen een rol spelen, bijvoorbeeld de man-vrouw verhoudingen en/of terughoudendheid om met problemen naar instanties te gaan, onbekendheid met instanties en/of schaamte over de situatie.
- Onbekendheid met het Nederlandse stelsel van zorg en welzijn.
- Migranten hebben veelal een beperkter netwerk en missen daardoor de beschermende factor die daarvan uit kan gaan.

AANDACHTSPUNTEN VOOR DIT TYPE GEWELD BIJ HET DOORLOPEN VAN DE 5 STAPPEN IN DE MELDCODE

Bij elke vorm van huiselijk geweld en kindermishandeling dien je als professional de meldcode te gebruiken. Algemene meldcode richtlijnen (zoals de 5 stappen) staan niet op deze factsheet beschreven – bezoek daarvoor de link. Wél staan hier aandachtspunten specifiek voor deze vorm van geweld:

- Probeer het slachtoffer alleen te spreken
- Schakel een tolk in als het slachtoffer de Nederlandse taal onvoldoende beheerst.
- Migrant met een onzeker verblijfsrecht en zeker ongedocumenteerden zijn vaak bang voor instanties en zeker voor de politie
- Bespreek goed door wat de mogelijkheden zijn om weg te gaan uit de situatie van geweld en wat de eventuele consequenties kunnen zijn voor het verblijfsrecht. Bij Meer informatie en Advies/melden op de vorige 2 pagina's staat waar hierover informatie is te vinden.
- Vaak is na melding of aangifte opvang nodig. Belangrijk om dit direct in gang te zetten.

BRONNEN GEWELD BIJ MIGRANTEN IN KWETSBARE SITUATIES

Dit bestand geeft een overzicht van organisaties die betrokken zijn geweest bij de ontwikkeling van de [bijbehorende factsheet](#) en van beschikbare achtergrondinformatie (bronnen)

BETROKKEN ORGANISATIES

In het maken van deze factsheet over huiselijk geweld tegen/bij migranten in kwetsbare situaties voor professionals in alle beroepen die een [meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling](#) hanteren, hebben de volgende organisaties input geleverd:

- [Valente en de Stichting LOS](#). Voor vragen en/of opmerkingen over de factsheet, kunt u emailen met Rian Ederveen, rian.ederveen@stichtinglos.nl

BRONNEN

De volgende documenten en informatiebronnen geven meer informatie over de signalen van huiselijk geweld tegen/bij migranten in kwetsbare situaties, risicofactoren, en dingen om op te letten bij het doorlopen van de [5 stappen van de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling](#):

- [Pharos: Seksueel en gendergerelateerd geweld bespreekbaar maken bij vluchtelingenvrouwen – methodiekomschrijving, 2022](#)
- [Significant: Toegang tot de opvang van slachtoffers zonder eerdere verblijfsstatus, 3.11.17](#)
- [Ombudsman : Vrouwen in de knel \(rapport 2017/075\), 7.7.17](#)
- [KIS: Huiselijk geweld en veiligheid in asielopvangcentra](#)
- [Keygnaert, I. et al: Hidden Violence is a Silent Rape: Prevention of Sexual & Gender-Based Violence against Refugees & Asylum Seekers in Europe: a Participatory Approach Report. ICRH,Ugent, Ghent, 2008](#)
- [IND : Evaluatie gendergerelateerd vreemdelingenbeleid in Nederland, 2008](#)
- [WODC: Schattingen onrechtmatig in Nederland verblijvende vreemdelingen 2017-2018, 2020](#)